

TRHOVÝ MECHANIZMUS

Trh a konkurencia

Je nemysliteľné, aby trh fungoval bez konkurencie, pretože každý z účastníkov trhu chce dosiahnuť isté výhody a tak medzi sebou súťažia.

Konkurencia môže byť:

a) na strane dopytu - na trhu spotrebných tovarov medzi spotrebiteľmi, na trhu výrobných faktorov medzi podnikmi

b) na strane ponuky - na trhu spotrebných tovarov medzi podnikmi, na trhu výrobných faktorov medzi spotrebiteľmi

c) medzi dopytom a ponukou - medzi podnikmi a spotrebiteľmi navzájom.

DRUHY KONKURENCIE:

1. podľa cenotvorby - a) cenová konkurencia - zľavy, rabat, akciový predaj, vernostné programy =clubkarty

b) necenová konkurencia - reklama, pútavý obal, kvalitný a rýchly servis, on-line predaj, predaj na úver

2. podľa podmienok pre subjekty trhu - a) dokonalá konkurencia - len na teoretickej úrovni, lebo ide o ideálny model fungovania trhu, ktorý sa používa na stanovenie pravidiel a princípov fungovania trhového mechanizmu.

b) nedokonalá konkurencia - má 3 formy: monopol, oligopol, monopolistickú konkurenciu

Monopol - ide o nezdravý jav trhu, kde je len jeden výrobca a ten si sám stanovuje ceny a pravidlá trhu (napr.: v minulosti slovenské telekomunikácie a pod.)

Oligopol - niekoľko podnikov disponuje trhovou silou a nedovolí menším firmám uplatniť sa na trhu (napr.: TESCO/CBA/MAKOS verzus malé potraviny)

Monopolistická konkurencia - viacerí výrobcovia vyrábajú ten istý druh tovaru, ktorý sa líši farbou, vôňou a pod. (napr.: mydlá, perá a pod.)

Keďže monopol nezaručuje efektívne využívanie zdrojov národnej ekonomiky, štát by ho nemal podporovať. Naopak, mal by prijať protimonopolné opatrenia.

Preto existuje **Protimonopolný úrad** - má chrániť a podporovať konkurenčné prostredie v národnej ekonomike.

Úrad pre reguláciu sieťových odvetví - dohliada na tvorbu cien v odvetviach typických prirodzenými monopolmi (výroba a distribúcia plynu, elektrickej energie - ktorá sa šíri „sieťami“).

